

Harmanecké noviny

Spoločenské noviny zo života občanov a histórie obce Harmanec

Jún 2018

Ročník XII.

Číslo 2

MDD - obľúbený sviatok detí

Medzinárodný deň detí v prvom rade symbolizuje dôležitosť týchto malých a krehkých bytostí. Cieľom MDD je urobiť deťom radosť, darovať im ešte viac svojej lásky i času a povedať im, aké sú výnimočné.

V Harmanci sme oslavovali Deň detí v nedeľu 3. júna. Pre deti všetkých vekových kategórií boli pripravené rôzne športové aktivity. Opäť po roku vyrástla na školskom dvore do 7-metrovej výšky šmýkačka Delfín, ktorá mala minulý rok veľký úspech. Menšie a menej odvážne detičky sa vyšantili na nafukovacom hrade Pes Dalmatín. Na multifunkčnom ihrisku si deti vyskúšali svoje zručnosti na stanovištiach so športovými súťažami.

Veľkú radosť a nové zážitky im pripravilo stanovište pod

vedením pána Peťa Vaníka, kde si schuti vyskúšali streľbu zo vzduchovky nielen deti, ale aj mnohí dospelí.

Svoju tvorivosť si detičky vyskúšali a zabavili sa vytvorením obrázkov podľa vlastnej fantázie vďaka atrakcii Fun-Spinner-Maliar. Ľadová drť osvieži každú akciu a nechýbala ani našim deťom, ako aj hotdogy, sladké odmeny a malá hračka, ktorú si každé dieťa odnieslo domov.

Radosť z pohybu, úsmev na tvárach detí, dobrá atmosféra a pohľad na rozžiarené detské oči je najväčšou odmenou nielen pre rodičov, ale aj dospelých, ktorí túto akciu s láskou pripravovali.

A. Chladná

Niektoré deti mali pri strieľaní zo vzduchovky prekvapivo dobré výsledky.

Mnoho detí zaujali aj aktivity zamerané na rozvoj fantázie a vlastnej tvorivosti.

Vážení spoluobčania !

Pekné slnečné dni, ktoré sme prežívali počas mesiaca mája a takmer celý jún nám všetkým dávali priestor tráviť veľa času vonku. A verím, že nielen ja, ale všetci ste pri prechádzkach po obci vnímali zmeny k lepšiemu a krajšiemu prostrediu v našej obci.

Aj verejné priestory obecného úradu prešli veľkou zmenou, a tie predsa tiež patria nám všetkým, poskytujú zázemie pre všetkých obyvateľov či návštevy. Možnosť vstupovať do krajších priestorov obce je rovnako dôležitý ako dobudovávať verejné priestory obce.

Oddýchnuť si na lavičkách, posedieť pri rozkvitnutom záhone, by prišlo vhod ako mladým mamičkám s kočíkmi, tak aj dôchodcom pri ceste do obchodu, či prechádzke po našej obci.

Venovať sa revitalizácii, čiže prinavráteniu života do obce, je investíciou do našej budúcnosti. Upravená zeleň priamo v obci poskytne radosť všetkým okoloidúcim aj domácim, osvieženie a posedenie pri horskom potoku v Cenovskej doline zase ochladenie v horúcich dňoch. Harmančania si zaslúžia, aby sa zo zanedbaných priestorov vytvorilo miesto komunikácie, vytvárania a udržiavania dobrých kontaktov.

Tvorba novej zóny pred obecným úradom je jedným z častí obce, ktorá už nadobudla svoju tvár a stáva sa centrom diania a pohybu miestnych obyvateľov. Nielen krajšia tvár, ale aj „srdce obce“ sú lákavým prínosom pre celú našu obec. Chceme sa predsa rozvíjať. Dôležité je zachovať pôvodného ducha upravovaného miesta a vychádzať ľuďom v ústrety v požiadavkách na spríjemnenie života v našej obci.

Plánujeme osadiť viacero oddychových lavičiek pre posedenie i rozptýlenie občanom a dopĺňať tak vzhľad dediny nielen v strede, ale i v dvoroch, priamo pri vchodoch do jednotlivých budov.

Zmodernizujeme telocvičňu

Predmetom modernizácie bude aj lepšie vybaviť spoločenský priestor obce zariadením – stoly a stoličky. Obyvatelia obce využívajú telocvičňu celoročne, a takto bude slúžiť aj počas mnohých podujatí. Dostatočne vybavený spoločenský priestor, v ktorom sa každoročne uskutočňujú športové turnaje, bude aj priestorom na obecné podujatia, vystúpenia. Nutne potrebujeme vhodný priestor pre kultúrno-spoločenský život v obci.

Životný štýl u nás je iný ako v meste, ale aj dedina oprávnene túži po spoločenskom a reprezentačnom priestore.

Modernizáciou vybavenia spojenou s ochranou majetkových hodnôt sa zabezpečí aj ekonomická udržateľnosť budovy. Sproduktívnenie športovej a kultúrnej činnosti v obci Harmanec viedlo k vyšším nárokom aj na zariadenie a vnútorný priestor telocvične, ktorý je opotrebovaný. Modernizácia a nové zariadenia, ktoré plánujeme dokúpiť a dovybaviť celkový priestor, poskytne služby viacerým skupinám – mladším aj starším občanom. Nákup zariadenia bude mať jednoznačne verejnoprospešný charakter a bude prínosný pre širokú verejnosť. Obec v týchto priestoroch bude prispievať k rozvoju života v našej obci.

Športové ihrisko v obci

V súčasnosti trávi dnešná mládež minimum času v spoločnosti a v prírode. Ak aj hrajú spoločenské hry, väčšinou ide o ich online verzie. Taktiež v značnej miere uprednostňujú vysedávanie pred televíznou obrazovkou pred aktívnym pohybom. Strácajú tak priamy kontakt so svojimi rovesníkmi, staršími, prírodou či hodnotami a vytráca sa z ich života aktívny pohyb. Ich komunikácia sa obmedzuje len na čítanie či sms-ky.

Aj z toho dôvodu je veľmi dôležité poskytnúť im priestor a usmerniť ich, kde by mohli zažiť skutočné detské dobrodružstvá, ako sme mali možnosť zažiť my starší. Je našou povinnosťou ukázať a umožniť im cestu, ktorú mnohí z nich už dnes nepoznajú.

Naša budúcnosť je v našich deťoch, preto je podstatné upriamiť našu pozornosť na ich kultúrne vyžitie. Cieľom pri stavbe multifunkčného ihriska v priestore materskej a základnej školy bolo vyplniť voľný čas detí zmysluplnejšie, aktívne a kreatívne. Viacúčelové ihrisko je preto prístupné pre širokú verejnosť. Využiť ho môžu všetky vekové kategórie od najmenších až po tých skôr narodených. Priestory ihriska je možné využiť aj na organizovanie kultúrno- a športovo-výchovných podujatí. Docielime tak návrat detí a mládeže k prírode, k zdravšiemu životnému štýlu a kultúrnejšiemu a duchaplnejšiemu tráveniu voľného času. Zrealizovaním spoločenských priestorov priamo pri ihrisku sa zatraktívnilo prostredie obce, čo môže mať pozitívny prínos do bu-

dúčnosti v podobe aktívnejšieho záujmu dospievajúcich obyvateľov.

Tieto vzájomne prepojené priestory taktiež prispievajú k oživeniu kultúrno-spoločenského a športového života v obci Harmanec, čo môže dať nový rozmer vzájomným vzťahom, utváraniu nových a prehľbovaniu existujúcich väzieb.

Jedným z cieľov obce je tiež zaistiť spokojnosť rodičov s bezpečným prostredím pre ich deti, preto obec v toto období zrealizovala nové oplatenie, aby aj takto vytvorila priestor pre rozvíjanie ich telesnej aktivity, tvorivosti, fantázie a budovanie vzájomného rešpektu a spolupráce.

Preto v týchto priestoroch podporujeme rozvoj umeleckej školy pod vedením odborných učiteľov hudby, rovnako i učiteľov výtvarnej výchovy, pričom počuť naše deti hrať na hudobných nástrojoch je zážitok, čo potvrdil aj konceročný koncert detí ZUŠ Zacharová.

Dnes, keď celkom úspešne rozvinuté športovisko zvýšilo kredit obce a pomohlo zvýšiť záujem občanov o vzájomnú spoločnosť, radi túto skutočnosť prezentujú aj medzi priateľmi, čo je evidentné pri turnajoch, ktorých sa zúčastňujú súťažiaci zo širokého okolia.

Verím, že aj po ďalšej plánovanej obnove našej obce, ktorá túto atraktivitu znásobí, bude situácia podobná a hlavne si želim, aby sa nám vydarili aj plánované obnovy jednotlivých bytových domov. Osobne ma veľmi mrzí rekonštrukcia strechy na bytovom dome, ktorej priebeh sme si predstavovali úplne inak.

Nikto z nás nemá rád pocit bezmocnosti a práve v takomto rozporení sme teraz. Vždy som bola zástancom toho, že naše peniaze majú mať možnosť zarobiť naši ľudia. Každý živnostník z našej obce, ktorý pre obec realizoval nejakú stavbu alebo opravu, vie, ako prudko si vieme vymieňať názory, keď realizácia nie je podľa očakávania obce. Horšie je to, ak nemáte komu priamo vytknúť jeho konanie a na realizácii či už stavieb, rekonštrukcií sa neustále menia ľudia. To je skúsenosť a ponaučenie, že „vyberaj toho, koho poznáš,“ lebo môžeš trvať na požiadavkách, ktoré dostal zadané.

Bytové domy, ktoré už prešli rekonštrukciou, sú vstupnou bránou obce v oboch smeroch či už od Banskej Bystrice alebo Martina a verím, že budovy, ktoré majú rozsiahle technické vnútorné problémy

svojich domov, časom postúpia až k rekonštrukcii vonkajších fasád. Žiaľ, niektoré realizácie vo vnútri bytového domu sa môžu šplhať až k päťdesiatim tisícom eur, musíme byť všetci trpezliví a vyjadrenia odborných projektantov nebrať na ľahkú váhu. Nepochopenie takejto závažnej situácie je veľkým riskovaním do budúcnosti existencie v týchto bytových domoch.

Veľakrát som mala do činenia s ľahostajnosťou alebo zľahčovaním technických problémov od jednotlivcov v niektorých bytových domoch. No ak si ja nechám aj viackrát vysvetliť vzniknutý problém alebo poruchu, podriadiť sa požiadavkám technických odborníkov a dôverujem im natoľko, že ich kritiku prijem. No ja osobne sa nedokážem stotožniť s lacným prístupom k problémom.

Prešiel prvý polrok roku 2018 a my môžeme bilancovať. Všímať si a hodnotiť to, čo sa zmenilo, čo sme dosiahli. Uznať si navzájom, že každá práca je náročná a potrebná a pokúsiť sa počas leta a dovoleníek oddychovať, relaxovať.

Prichádzajú prázdninové mesiace júl a august, ktoré celý rok túžobne očakávajú aj naše školopovinné deti. Škôlkari sa už tešia, že nebudú musieť popoludní spať, pani učiteľky si nechajú oddýchnuť svoje hlasivky a my ostatní sa tiež tešíme na oddych počas leta.

Potrebuje nabráť nové sily na to, čo nás na jeseň čaká. Aby sme zvládli splniť všetky naše plány, ktoré sme si predsavzali. A aj keď za splnenie niektorých cieľov treba tvrdo bojovať, výsledok je vždy najdôležitejší. Po ňom vždy prichádza pocit spokojnosti a zadosťučinenia pre všetkých, ktorí boli a budú súčasťou realizovaných zmien v našej obci. K nim patria poslanci OZ, zamestnanci obce, ale i prizvaní odborníci, ktorí nás nenechajú zísť z tej správnej cesty.

Ďakujem všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli k tomu, že sa naša obec mení. Našou snahou je žiť život v lepšom a krajšom Harmanci.

Všetkým občanom, želim krásne leto, prežite voľné chvíle tak, aby vás naplnili silou, pevným zdravím, a aby vaše rodiny čerpali po celý zvyšok roka zo zážitkov, ktoré spolu počas prázdnin prežijete.

Henrieta Ivanová, starostka obce

matka podľa vzoru Matka

Ponúkam môj pohľad na materstvo.

Vo vďake Bohu, mamičke a všetkým matkám či už duchovným alebo telesným.

Ďaleko od teba zaspávam,
bez Tvojho krížika na čelo,
slzy čo pália už nerátam.
S tichým vzlykom stekajú domov...
Rád ich do Tvojich rúk ukladám.
Ty z týchto mojich slz pramienkov
pradieš vence verných modlitieb,
vkladáš seba do okov lásky,
prosiš... žeby som sa nadýchol
slobodný.

Ďakujem za život a slzy.
Že cit sa zračí v slzách, vďačím.
Takto len vraciam Ti tie Tvoje,
pre mňa tak často prelievané.
Bojím sa hoc' tušiť, mamička,
koľkokrát som Ti bol nevďačný,
keď snívajúc, sladučko spiaci,
môjho srdca tlkot pokojný
netušil, že je len ozvenou.
Ovocím.

Večným dlžníkom Zvona lásky,
ktorého jemný hlahol ľahko
rozoznám, lebo v jeho tónoch,
pod ním, syna, si ma nosila.
Tvojho srdca dlžníkom večným.
Spoznávam rád, znovu sa učím,
že každucký nový úsvit je
začiatkom nového dňa matky.
Áno, pre tvoju vernosť tvoj je
každý deň.

Viem to, viem, že matkou si stále,
denne verne so mnou bdieš. Nevieš,
nemôžeš, nechceš, nedáš inak.
Tvoj bdiaci zvon Ti nedovolí.
Vždy keď udrie, keď zahlaholí,
objímaš mňa a celý môj svet.
A rany, žlče, sliny, biče,
čo chcú mi drieť chrbát kmeňom,
v láske zacloníš a Tvoju tvár
nastavíš.

A ja, hlupák, nechápem, prečo
tak verne mi chrbát cloníš. Veď...c
veď už som veľký, mami, veľký.
už netrp za mňa, oddýchni si,
odpočiň, pookrej. Nechceš. Viem.
Nechceš ma dnes nechať samého.
Hoci dobre vieš, že nie som sám.
vieš, že aj keď som ďaleko, nás
spája viac. Srdce matky a kríž
Verného.

Ty vieš, mamička, že byť matkou
sa nedá opísať slovami.
Dar. V ňom sa v láske stávaš darom
tak, ako Mária – v mlčaní.
A toto je tvoje bojisko!
Srdce matky má pevné miesto
pod krížom. Tam niet miesta pre
dvoch.
Učila si ma verne kráčať
za Ježišom všade, aj na kríž.
Pamätáš?

Nový dar do daru dostávaš.
To Ježiš Kristus dal taký sľub:
„Kde som ja, bude i služobník.“
Vidíš? Je verný prisľúbeniam.
Preto kňazom necháva matky,
preto mi stále dáva Teba.
aby si tu, pod mojím krížom,
tak, ako Mária, celkom tak,
by si viac ako jedináčik
trpela.

Viac. No nie len raz, lež se-
demkrát,
keď rozum spolu s dychom stojí,
keď skaly od hrôzy pukajú,
keď s plášťom aj tvoj zvon trhajú
a srdce vedno so srdcom rvú.
Azda toto je údel matky,
iba po kríž kráčať so synom?
Bolo by málo hľadiet do rán,
bolo by nezmyslom nemo stáť
pod krížom,

keby bol tu koniec všetkého.

Práve tu, v desivej bolesti,
v stone a v tej hroznej úzkosti,
vo výčitke opustenosti
sa zrak Syna obracia k Matke.
K žene, čo trpí, mlčí, verí
v nemožné. Modlí sa v nádeji,
že Milosrdný sa postará.
Mamička moja, ďakujem Ti,
že ma máš!

Napísal Tomáš Ján Kuník

Deň matiek

Matka - slovo, ktoré sa naučí snáď každé dieťa ako prvé. Deň matiek je príležitosť, ktorá sa v rôznych častiach sveta oslavuje, aby sme vyjadrili úctu, česť a lásku matkám. Pre mnohé rodiny je to čas oslavy, ocenenia a radosti.

My sme oslavovali tento výnimočný sviatok v nedeľu 13. mája. A oslavovalo sa celý deň.

V dopoludňajších hodinách sme tento sviatok oslávili svätou omšou pri Kaplnke Svätej Rodiny.

Popoludní sme pozvali naše mamičky, staré mamy a všetky ženy do klubu, aby sme vzdali hold tej najvýznamnejšej úlohe ženy, t. j. byť matkou.

V sále zaplnenej do posledného miestečka, všetky prítomné mamky v úvode pozdravila a privítala pani starostka Henrieta Ivanová.

Deti sa nevedeli dočkať, aby mohli svojim mamičkám predviesť všetko, čo si pre ne s pani učiteľkami dlhšie pripravovali. Každé dieťa chcelo piesňou, tancom, básňou alebo dramatizáciou rozprávky vyjadriť, že mama je pre nich jedinečná a nenahraditeľná.

Rodičom sa postupne predstavili deti z Materskej školy, ako aj deti zo Základnej školy v Harmanci. Po vystúpení a sladkom pohostení každá mamička a stará mama odchádzali s malou drobnosťou od detí, kvietkom, a dúfame, že s dobrým pocitom pekne stráveného nedeľ-

ného popoludnia.

Ďakujeme všetkým a hlavne našim mamičkám.

Ing. M. Petrášová

Dostať šancu žiť normálny život

Každá žena má v osemnástich svoje sny, predstavy o budúcnosti, o živote, budúcom manželovi, spoločnom byte, krásnych deťoch a krásnej a zdravej rodine. Tak by to malo byť. A tak nejako si to vysnívala aj Biba.

No osud to trochu zamotal a narodením Marcelka pripravil nielen pre ňu, ale aj manžela a celú rodinu obrovskú skúšku. Skúšku zo života. Zo života s postihnutým dieťaťom.

Mať ťažko postihnuté dieťa si vyžaduje nielen veľa trpezlivosti, pochopenia, empatie, ale predovšetkým veľa sily prekonávať všetky tie prekážky a vydržať bremeno, ktoré bude na celý život. Aj keď mnohé z týchto skúšaných matiek a rodín hovoria o tom, že príchodom takéhoto dieťaťa sa rodina ešte viac stmelí a milujú svoje dieťa také, aké je ešte viac, pretože nielen dávajú, ale aj dostávajú. Dostávajú lásku, radosť z každej pozitívnej zmeny, pokroku v živote dieťaťa.

Marcelko hneď po narodení musel absolvovať niekoľko operácií. A aj keď prognózy lekárov neboli veľmi optimistické, Biba a celá rodina videli a dúfali, že všetky tie diagnózy sa nepotvrdia. Radosť im robilo to, že je Marcelko vnímavé dieťa, ktoré javilo záujem o knižky, rozprávky už v detstve.

Mal takú pamäť, že si zapamätal množstvo básničiek a celé rozprávky hovoril naspamäť. V porovnaní s vrstovníkmi mal úžasnú slovnú zásobu. V tom bol výnimočný a okolie ho za to obdivovalo. Ja si pamätám na zážitok s Marcelom na jednej z obecných osláv Dňa detí na bagrovisku. Deti mali možnosť do mikrofónu spievať, hovoriť básničky, každý, čo chcel. No keď nám všetkým malý trojročný Marcelko vyrozprával od slova do slova rozprávku o Kozliatkach, tak sme všetci žasli o on zažil obrovský aplauz.

V tom čase bol mobilný telefón jeho obľúbenou hračkou. Ba vlastne až dodnes je mobil, počítač takým jeho prostredníkom so svetom a so všetkým, čo ho zaujíma. Na počítači nehrá len hry, ale číta aj knihy, snaží sa učiť jazyky, baví ho psychológia. Prostredníctvom počítača komunikuje so školou, učiteľmi.

Marcel má pätnásť rokov a pred sebou veľké rozhodnutie, čo ďalej v živote.

No tých pätnásť rokov života s dieťaťom, ktoré si vyžaduje mimoriadnu starostlivosť bol a je pre Bibu a jej rodinu denné prekonávanie problémov a prekážok, stres, vyčerpanie a ťažká finančná situácia. Každá operácia,

každý zákrok, každé liečenie, ktoré s Marcelom absolvovali bol pre rodinu finančne náročný. Liečenia dieťaťa síce hradí poisťovňa, ale doprovod si rodič hradí sám. A aj to je pre rodinu obrovská finančná záťaž.

Keď mal Marcel štyri roky boli s ním v Egypte. Mnoho ľudí s postihnutím a rodiny s postihnutými deťmi tam chodia za slovenskou lekárkou MUDr. Evou Augustíniou, ktorej liečebná terapia je založená na vnímaní organizmu ako celku. A na používaní výlučne prírodných preparátov, ktoré nezanechávajú žiadne vedľajšie účinky. Po pobyte v Egypte nastalo očividné zlepšenie Marcelovho zdravotného stavu.

Prvýkrát sa sám poobliekal, posadil sa do tureckého sedu. Neskôr, po operácii poškodenej šľachy sa mu stav zhoršil. Dobré výsledky zaznamenali po liečbe v Podunajských Biskupiciach, kde ho liečil ruský terapeut. Po príchode domov vtedy dokonca stál ako sviečka. To bol vtedy veľký obrat k lepšiemu.

V apríli 2017 bol objednaný do Kladna na zákrok, ktorý by mu mohol trochu zjednodušiť jeho telesný postih. Samotný zákrok, ktorý trval 20 minút, stál 2500 eur. Peniaze zohnali, ba dokonca si spoločne celá rodina naplánovali pekný výlet. Tešili sa, že im spolu bude fajn. No, žiaľ, aj to sa skomplikovalo a výlet ich vyšiel oveľa viac, ako plánovali. Cestou do Kladna sa im pokazilo auto, takže museli časť cesty prejsť taxíkom a cestu späť absolvovali vlakom. Ďalšie finančné nepredvídané náklady navyše. Často bezvýchodisková situácia v ich rodine. Koľkokrát sa už musela Biba obrátiť na svojich rodičov, ktorí často pomáhajú, ako sa len dá. „Ešteže ich mám“, hovorí mi Bibka pri našom rozhovore.

O finančnú, alebo inú pomoc žiada Bibiana aj prostredníctvom rôznych nadácií, ktoré pomáhajú deťom s rôznym postihom. Žiaľ, ani nadácie nie sú všemocné a nemôžu pomáhať všetkým deťom. Deti s ľahším alebo ťažším postihom je veľa, a tak niektoré nadácie pomáhajú

pokračovanie zo str.6

aj tým, že zakúpia deťom zdravotnícke pomôcky. Aj to je veľká pomoc v niektorých rodinách.

Asociácia pomoci postihnutým APPA je jedna z tých, ktorá hľadá rôzne spôsoby, projekty, aukcie ako pomáhať. Výťažok z jednej aukcie darovali aj Marcelovi. Jednou z možností, ako by sme mohli aj my pomôcť, je darovať 2% z daní tejto asociácii. Informácie nájdete na internete.

Nadácia US IPAD radí rodinám aj v oblasti financií, alebo komunikuje s lekármi. Aj to je pre všetkých rodičov s postihnutými deťmi veľká pomoc. Ideálne pre každé takéto dieťa, nielen pre Marcela, by bolo pravidelné liečenie. Ale odkiaľ na to vziať? Takúto otázku si nekladú len Béresovci, ale aj množstvo ďalších rodín s postihnutým dieťaťom.

Možno im pomôže zmena zákona o príspevkoch pre ľudí a deti s postihom a opatrovateľských príspevkoch, ktorý práve v týchto dňoch prezentuje naša vláda v médiách.

Starostlivosť o postihnuté dieťa je v rodine vo väčšine prípadov doménou matky. Tak je to aj v prípade Bibiany. Ona je tá, ktorá v najväčšej miere prežíva obavy a strach o dieťa, keďže s ním trávi najviac času. Otec je živiteľom rodiny. Finančne zabezpečiť rodinu s tromi deťmi, z toho jedno s ťažkým telesným postihnutím, je náročná situácia.

Na Bibe stojí všetko ostatné. Okrem všetkých tých obslužných prác okolo Marcela, sa s ním denne pripravuje do školy. V škole si Marcel nestíha písať poznámky, tak ich triedny učiteľ posielal Bibiane a ona ich prepisuje Marcelovi do zošita, aby sa z nich mohol učiť. Úlohy posielal Marcel e-mailom učiteľom. V triede má ešte jedného spolužiaka s telesným postihom. Pýtala som sa, ako je to napríklad s písaním písomiek pri integrovaných deťoch v triede. Písomky píše mimo triedy, aby nerušili os-

tatných, a aby sa im asistent učiteľa mohol individuálne venovať. Sú to náročné situácie aj pre dieťa, spolužiakov, učiteľov, rodičov. Ale je úžasné, že takéto deti nie sú úplne izolované od zdravých detí. Sú spolu v triede a učia sa spoločne žiť, navzájom sa tolerovať.

Veronika Vadovičová, naša úspešná paralympionička hovorí: „Zdravotne postihnutých treba integrovať. Vytvá-

rať bezbariérové prostredie, ale dôležité je odstraňovať ich spoločenskú izoláciu a vytvárať možnosti pre vzdelávanie, ktoré je predpokladom pre prácu a tým väčšiu samostatnosť postihnutého človeka.“

To je presne to, čo rodinu teraz najviac trápi. Ešte viac ako zhoršenia už aj tak zlej finančnej situácie sa Bibiana bojí budú-

cnosti svojho postihnutého syna. Biba a celá rodina si uvedomuje, že aj keď veľmi náročne s rôznymi trápeniami, bolesťou a vyčerpaním spoločne zvládli základnú školu. Teraz im život chystá ešte ťažšiu skúšku. Marcel je vo veku, kedy sa už musí rozhodnúť, čo ďalej. Vybrať si školu, ktorá by ho zaujímala, školu, ktorá ponúkne možnosť integrácie pre telesne postihnuté dieťa. Vybrať si školu, respektíve vzdelanie, ktoré by mu v budúcnosti mohlo zaručiť aj prácu, ktorá by mu pomohla uľahčiť život v spoločnosti zdravých ľudí, alebo v spoločnosti vrstovníkov s podobným postihom.

Postihnutým deťom a ich rodinám zatiaľ okolie a spoločnosť život veľmi neuľahčuje. Je to ťažká a trnistá cesta. Nikto z nás si nevie predstaviť, čím všetkým si musela Bibiana, Marcel a celá rodina za tie roky prejsť.

Ale iste nielen ja, ale všetci, ktorí ich poznáme, si želáme, aby mal Marcel šancu prežiť život, hoci s veľkými obmedzeniami, ale prežiť taký obyčajný život, aspoň trochu podobný životu zdravých ľudí.

Bude to náročná cesta pre všetkých, ale najviac pre matku, ktorá s ním od narodenia znáša všetko dobré i zlé, všetky starosti, radosti, trápenia, pre Bibianu. Nech na tej ceste stretnete veľa dobrých ľudí, ktorí dokážu pomáhať deťom s postihnutím a ich rodinám.

Iveta Roháčová, šéfredaktorka

Človek s vôňou lesa

Ing. Blažej Možucha

Človek, o ktorom bude reč, nie je typický mešťan a nie je ani typický dedinčan. Možno je to dané tým, že nebýva v meste, ale na predmestí a sídlo jeho činnosti je na dedine, kde však ale nebýva. Srdcu blízke je mu však všetko, čo súvisí

výborné výsledky a pod jeho vedením je zveľaďovaný majetok mesta v oblasti lesného hospodárenia. Mestské lesy sú priekopníkom trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch v rámci Slovenska. Lesný majetok spropagoval aj publikovaním knihy „Lesy mesta Banská Bystrica“ v roku 2009 a filmom „Od jari do jari“ z roku 2011. Pod jeho vedením Mestské lesy zrekonštruovali mnoho kilometrov lesných ciest, komplexne prestavali päť rekreačno-poľovníckych chát, vypracovali a zrealizovali veľa projektov z eurofondov, zameraných na zvýšenie hodnoty lesného majetku mesta Banská Bystrica.

Harmaneckú dolinu už pozná ako svoju dlaň. Keď sa ráno rozlúči s rodinou a nasadne do auta, už z diaľky vidí svoj rajón, svoje kráľovstvo, s veľmi pohnutou históriou, s desiatkami súdnych procesov, počas niekoľko desiatok rokov, ktorému urobilo koniec súdne kladivo Antona Radvanského a to kompromisom, ktoré platí dodnes. Bašovanie v lesoch mesta po stáročia erárom, skončilo.

Blažej Možucha má sídlo v Dolnom Harmanci, neďaleko dnes už slávneho vodného žľabu. S nie veľkým kolektívom výborných spolupracovníkov (štrnásť ľudí) tu manažersky riadi lesný majetok mesta na celkovej rozlohe 7 240 hektárov a to v nadmorskej výške od 340 do 1 498 metrov. Na tejto ploche je osem maloplošných chránených území, čo tvorí 407 hektárov, zameraných na ochranu tisa obyčajného, tetrova hlucháňa, aj rastlín čeľade vstavačovitých. Ale do regiónu zasahuje aj veľkoplošné chránené územie Národného parku Veľká Fatra s výmerou 2 164 hektárov. Ale malý kolektív obhospodaruje aj lesopark Urpín a Laskomer.

Ale nielen to, myslieť treba každý deň aj na veci, ktoré sa zdajú byť vzdialené a nereálne. Les je les a má svoje tajomstvá a nikdy neviete, čo sa môže stať. Strašiakom sú lesné požiare, víchrice, kalamity, úrazy, žiaľ, niekedy aj smrteľné, znečistenie vodných tokov, ale napríklad aj výčitky laických občanov, že lesáci sú bordelári, všemúdr turisti, aj nedokonalé zákony, zberači plodov aj chudáci medvede.

Blažej Možucha, náruživý poľovník, ktorý okrem materského jazyka ovláda aj jazyk ruský, poľský, francúzsky a anglický, je príkladom čestného, zodpovedného a pracovitého človeka, ktorý skutočne má rád svoju prácu, a preto mu začiatkom roka bola udelená „**Cena Primátora mesta Banská Bystrica za rok 2017**“, ku ktorej mu srdečne a úprimne blahoželáme.

Blažej má veľmi jednoduchý recept na úspech: „Mať šťastie na ľudí okolo seba, ktorí sú schopní a ochotní pracovať.“ A on takých určite má! A my sme zase radi, že máme jeho.

Tak. Taký je inžinier Blažej Možucha, človek s vôňou lesa. Možno o trochu viac, ale určite nie menej.

Michal Kiššimon

s prírodou. No, aby som bol celkom presný, tak s lesmi. A ani sa veriť nechce, ten človek nosí so sebou vôňu lesa. Jednoducho vonia lesom. Divíte sa? Nedivte sa. Veď pochádza z rodiny lesného robotníka, kde šantilo na dvore päť detí.

Človek s vôňou lesa nie je nik iný ako Blažej Možucha. Presnejšie – inžinier Blažej Možucha. Ako sám o sebe prezradil, narodil sa 14. júla 1956 v obci Štiavnik, v okrese Žilina. Po skončení základných škôl, študoval ďalej na gymnáziu v Bytči. Gymnázium absolvoval s vynikajúcim prospechom. Potom prišla tá chvíľa, keď sa mladý človek má rozhodnúť: A kam teraz, Blažej? Voľba na celý život. On však nemusel dlho rozmýšľať. Kde len pozrel vôkol seba, všade krásna príroda, rieky, stromy, lesy. A tak teda po maturite v roku 1975 začal študovať na Lesníckej fakulte Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene (v súčasnosti je to Technická univerzita).

Štúdium úspešne ukončil v roku 1980 a začal pracovať v projekčnej kancelárii Stredoslovenských lesov. Od roku 1986 pôsobil na Podnikovom riaditeľstve Štátnych lesov Banská Bystrica. Bol postupne zavalený viacerými funkciami. Pôsobil ako projektant ciest a mostov, odbornotechnický pracovník zodpovedný za technický rozvoj, normovač, vedúci technolog, vedúci lesnej správy, i ako odborný referent zodpovedný za ťažobnú činnosť.

Zúčastnil sa na rôznych manažérskych kurzoch v Bruseli i Prahe. V rokoch 1992 – 1993 absolvoval postgraduálne štúdium v odbore ťažbovo-výrobný proces. Je držiteľ mnohých osvedčení, ako aj certifikátov.

Prišiel však rok 1999. Došlo k zlúčeniu všetkých štátnych lesov na Slovensku pod jeden podnik, s celoslovenskou pôsobnosťou. Vznikli „Štátne lesy SR“ a Blažej Možucha nielen že bol pri tom, ale stal sa jeho prvým generálnym riaditeľom.

Od roku 2003 pracoval ako zamestnanec poľských štátnych lesov vo Varšave, vo funkcii poradcu generálneho riaditeľa „Lasow państwowych“ Poľskej republiky pre zahraničie. Pôsobil aj ako predseda celoslovenskej Lesníckej komory a člen výboru okresnej organizácie Slovenského poľovníckeho zväzu a poľovníckej komory v rokoch 2004 – 2018.

Od roku 2007 je riaditeľom mestskej obchodnej spoločnosti Mestské lesy Banská Bystrica, s.r.o. Dosahuje

ZERMATT

Keď počas zimy plánujeme a hľadáme nové miesta a zaujímavé lokality, ktoré by sme chceli vidieť, naskytla sa nám nečakaná príležitosť navštíviť Švajčiarsko. Paťka Kohútová tam pracuje v mestečku Visp. Mali sme možnosť prejsť si trasy po miestnej, najčastejšie využíwanej vyznačenej cyklotrase smerom na Zermatt.

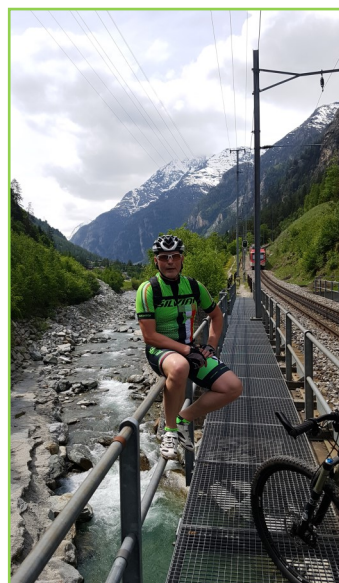
Pohľad na panorámu Zermattu

Je to jedno z najvyhľadávanejších turistických centier v celej krajine. **Zermatt** je podľa mnohých miestom s najkrajšou panorámou vo Švajčiarsku. Najznámejšiemu a najjužnejšiemu švajčiarskemu lyžiarskemu areálu dominuje výrazná silueta Matterhornu (4478 metrov) s veľkým počtom ľadovcov v okolí. Zaujímavosťou je, že vjazd individuálnym turistom automobilom je zakázaný. V samotnom stredisku je doprava povolená len pre elektromobily, konské záprahy a na bicykloch. Švajčiari sú známi tým, že si veľmi prísne chránia prírodu a celú krajinu.

Cyklotrasa z mestečka Visp je stredne náročná, pre technických cyklistov hlavne na horských bicykloch. Merala 38 km s prevýšením 980 metrov. Trvalo nám to asi 4 hodiny, ale stálo to za to. Celá trasa ponúka krásne výhľady a záver s výhľadom na Matterhorn je odmenou pre každého milovníka cykloturistiky a prírody.

V pozadí pohľad na Matterhorn

Prežili sme pár dní v čistom prostredí s mnohými atrakciami a turistickými zaujímavosťami, máme čo doháňať. Bola to zase jedna zaujímavá a nová skúsenosť s cykloturistikou v inej časti Európy.

ČESKÁ KANADA

Premiéra nových dresov na počesť hokejových Baranov (HC 05) mala úspech

U našich západných susedov sme boli už viackrát, ale prírodný park Česká Kanada sme navštívili premiérov. Nachádza sa na česko-rakúskom pohraničí. Hlavne pre prírodný charakter krajiny, početné vodné hladiny, rozsiahle lesné komplexy a sychravý ráz počasia sa nazýva Česká Kanada.

Znovu sme sa stretli dobrá partia, skupina asi 15 nadšencov cyklistiky a dobrého piva. Pekný týždeň, previezli sme sa, okúpali, videli historické mestá Telč a Jindřichův Hradec, múzeum historických áut. Výborný relax a tip na aktívnu dovolenku.

Ing. Tomáš Roháč

Studené osvieženie

Prvé horúce dni už máme za sebou. Určite aj vám padne počas horúčav vhod studené osvieženie v podobe zmrzliny. A najlepšia je tá domáca, plná lahodného ovocia.

MRAZENÝ JOGURT

2 broskyne, 60 g trstinového cukru, 250 ml Skyr (jogurtu), 1 KL limetkovej šťavy

Broskyne nakrájame na menšie kúsky a dáme ich zamraziť. Potom ich jemne rozmixujeme s trstinovým cukrom. Pridáme Skyr a limetkovú šťavu, pokračujeme v mixovaní, pokiaľ nevznikne jemné pyré. Zmes dáme do misky a na dve až tri hodiny uchováme v mrazničke. Následne znovu celý krém mixujeme. Mrazená pochúťka je tak pripravená k servírovaniu, alebo ju môžete schovať v mrazničke na neskôr.

MANGOVO-MELÓNOVÝ NANUK S JAHODAMI

200 ml bieleho jogurtu, 220 ml smotany na šľahanie, 60 g práškového cukru, 1 mango, 1,5 hrnčeka žltého melónu, 150 g čerstvých jahôd

Smotanu na šľahanie vymiešame dotuha. Biely jogurt zmiešame s práškovým cukrom. Mango olúpeme a nadrobno pokrájame spolu s melónom. Jahody očistíme a pokrájame na menšie kúsky. Mango s melónom vymiešame s jogurtom a rozmixujeme. Vmiešame šľahačku, jahody a zmes premiešame. Plníme ňou pripravené formičky na nanuky. Do stredu zapichneme paličku a dáme do mrazničky zamraziť.

KÁVOVÁ POCHÚTKA

2 vajcia, 50 g trstinového cukru, 4 PL dobrého kvalitného espressa, 200 ml smotany na šľahanie, 50 g nasekanej horkej čokolády

Žĺtky spolu s cukrom a kávou vymiešame nad parou. Keď je zmes hustá a svetlá, necháme ju vychladnúť. Zatiaľ vymiešame dotuha šľahačku a tuhý sneh z bielkov. Do žltkového krému s kávou zapracujeme nadrobno nasekanú čokoládu a na záver zľahka primiešame šľahačku a sneh. Zmesou naplníme malé mrazuvzdorné poháriky, misky alebo formičky na muffiny a dáme do mrazničky na noc. Pred podávaním zmrzlinu posypeme nasekanou čokoládou.

CVIKLOVÁ ZMRZLINA

300 g uvarenej cvikle, 4 žĺtky, 100 g krupicového cukru, 250 ml smotany na šľahanie, 250 ml mlieka, 100 g bielej čokolády

Vajíčka s cukrom vyšľaháme do peny. Do hrnca nalejeme mlieko a smotanu, zmes zohrejeme, ale nevaríme. Za stáleho miešania pridáme smotanu s mliekom k vajíčkam. Celú zmes vrátime do hrnca a na miernom ohni varíme, kým nezačne tuhnúť. Odstavíme ju a prelejeme do misky. Občas ju premiešame. Čokoládu rozpustíme vo vodnom kúpeli a cviklu rozmixujeme na pyré. Do zmrzliny primiešame aj čokoládu aj cviklu a zmrzlinu máme hotovú. Prelejeme ju do uzatvárateľnej nádoby, ktorá je vhodná do mrazničky. Raz za hodinu zmrzlinu premiešame, aby bola nadýchaná.

TVAROHOVÁ ZMRZLINA S JAHODAMI

250 ml mäkkého tvarohu, 300 g jahôd, 180 g kyslej smotany, 125 ml smotany na šľahanie, 100 g práškového cukru, 1 PL citrónovej šťavy

Jahody očistíme, umyjeme a rozmixujeme na pyré. Všetky ostatné suroviny vyšľaháme, vmiešame jahodové pyré a zmes máme hotovú. Prelejeme ju do vhodnej nádoby, uzavrieme ju a vložíme do mrazničky. Zmrzlinu každých 30 minút vyberieme a prešľaháme, pokiaľ nebude vhodne zamrznutá.

NIEKOĽKO TIPOV:

Ak sme netrpezliví a chceme mať zmrzlinu rýchlo hotovú, môžeme prípravu urýchliť tým, že rozmixujeme zmrazené ovocie (150 g) spolu s jogurtom. Zmes dáme na cca 30 minút do mrazničky stuhnúť.

Sirup, či už obyčajný alebo domáci, zmierni v nanukoch hrudky - tvorbu kryštálikov vody.

Ak nechceme mať v zmrzline zrníčka z drobného ovocia, ovocné pyré pred zamrazením prepasírujeme cez väčšie sítko. Zmrzlinu pred podávaním vyberieme z mrazničky aspoň 15 minút vopred, aby sa na vzduchu trochu uvoľnila. Keď povolí, naberačku namočíme do vlažnej vody.

Ak chcete dať deťom zmäknutú zmrzlinu, môžete ju na krátko dať do mikrovlnnej rúry s funkciou rozmrazovanie.

Jubilanti

60 rokov

*Igor Buranovský
Jozef Ivan
Alena Bosíková
Tatiana Ličková*

65 rokov

*Pavol Mitter
Štefan Chamaj
Michal Guťan
Iveta Roháčová*

70 rokov

*Elena Kováčová
Eva Hríbiková*

80 rokov

Štefan Havran

**Želáme Vám radosť zo života,
lásku a porozumenie od vašich najbližších.**

Narodili sa

Miroslav

Mališka

25.4.2018

Matias

Jasenský

1.5.2018

*Nech Vám v zdraví,
láске rastie.
Nech Vám dáva iba
šťastie.
Vo dne, v noci, skrátka
stále, nech Vás teší
dieťa malé...*

Spomíname

Slza v oku, v srdci žiaľ, čo drahé nám bolo, osud vzal,
odišiel si nám všetkým, ktorí sme Ťa radi mali.
Odišiel si nám bez toho, aby nám Tvoje ústa zbohom dali.

Dňa 11.7.2018 uplyní rok, čo nás navždy opustil
drahý manžel, otec, starý otec

Ladislav Vajs

Za tichú spomienku ďakujeme všetkým, ktorí na Teba
nezabudli. S láskou spomína manželka a synovia s rodinami.

Spomíname

Čas plynie a nevráti, čo vzal,
zostali len spomienky a žiaľ.

Dňa 25.5.2018 uplynul rok, čo nás navždy
opustil vo veku 61 rokov drahý manžel,
otec a brat

Jaroslav Petráš

Za tichú spomienku ďakujeme všetkým, ktorí na Teba nezabudli.
S láskou spomína smútiaca rodina Petrášová.

Spomíname

To najdrahšie nám krutý osud vzal,
zostala nám len spomienka a žiaľ.

Pred 48 rokmi nás náhle navždy opustil manžel,
otec

Rudolf Hřčka

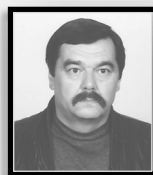
Jeho nedožité 80-te narodeniny si pripomíname
23.septembra 2018.

S láskou v srdci spomínajú manželka, deti a vnúčatá.

Spomíname

S tichou spomienkou k Tvojmu hrobu chodíme,
kvety položíme a s láskou na Teba spomíname.

Dňa 24.5.2018 uplynulo 5 rokov, čo nás
navždy opustil manžel, otec, starký a brat

Igor Gregor

S láskou spomína manželka Ruža, deti a vnúčatá.

Druhý ročník fotbalového turnaja „VETERAN CUP“

V sobotu, 16. júna, sa na malom futbalovom ihrisku uprostred Harmanca uskutočnil ďalší ročník obľúbeného futbalového turnaja pod názvom „VETERAN CUP“. Turnaja sa zúčastnilo päť kvalitných tímov: domáci Harmasan, Bažanti, BotaFogo, Medojed a Úsvit. Na úvod turnaja privítala všetky tímy príhovorom starostka obce Harmanec Henrieta Ivanová a slávnostne turnaj otvorila.

Organizátorom a zúčastneným tímom prialo aj nádherné počasie a všetci hráči hrali s plným nasadením. Domáci Harmasan prechádzal turnajom ako nôž maslom a vyzeralo to, že na turnaji zvíťazí: Harmasan - Medojed 1:0, Harmasan - BotaFogo 4:1, Harmasan - Úsvit 2:3 až po predĺžení. Rozhodujúci zápas o prvenstvo s Bažantmi však nezvládli, prehrali 1:3 a nakoniec kvôli tejto prehre skončili na treťom mieste. Vynikajúci výkon v tíme domácich podal na brankárskej pozícii Peter Chladný. Z prvého miesta na turnaji sa tešil zaslúžene tím Bažantov - na druhom mieste skončilo mužstvo Úsvitu. Na turnaji všetky mužstvá ukázali, že v Harmanci sa hrá kvalitný futbal. Väčšina zápasov bola úplne vyrovnaná, často sa predlžovalo a množstvo zápasov skončilo rozdielom len o jeden gól.

Po skončení turnaja boli ocenené všetky mužstvá, ale aj jednotlivci. Za najlepšieho hráča turnaja bol vyhlásený Ján Slaný z tímu Harmasan, za najlepšieho strelca turnaja so siedmimi vsietenými gólmi Daniel Kiedžuch z tímu Úsvit a najlepším brankárom turnaja sa stal Ján Žabka z tímu Bažantov. Nezabudlo sa ani na ocenenie najmladšieho hráča turnaja, Petra Pohančanika z tímu BotaFogo a Filipa Katka z tímu Harmasan, ktorí podali vynikajúci výkon.

Na turnaji prebehla aj špeciálna súťaž o strelca s najpresnejšou muškou strelami cez celé ihrisko do prázdnej brány – v tejto súťaži uspel Vladimír Sklenka z banskobystričského tímu Medojed. Na turnaji sa varili a podávali aj vynikajúce guláše, za ktoré boli medailou ocenený aj Ján Roháč, P. Čunderlík, M. Majer, T. Marenčák.

Tabuľka:

Mužstvo	Získané body	Skóre
1. Bažanti	10	6:2
2. Úsvit	8	14:6
3. Harmasan	7	8:6
4. BotaFogo	4	2:10
5. Medojed	1	3:9

Podakovanie za prípravu celého dňa patrí obci Harmanec, ktorá turnaj usporiadala a zabezpečila peknými športovými pohármi. Samozrejme aj sponzorom, ktorí prispeli dobrým „pivkom, vínkom, mäskom“ na organizáciu turnaja. Poháre, medaile a toaletný papier HARMASAN zúčastneným hráčom na záver turnaja odovzdal poslanec obce Peter Chladný, ktorému pri organizácii pomáhala Alena Chladná a Katarína Katková.

Futbalový turnaj bol vydarený, všetci zúčastnení odchádzali z tohto podujatia spokojní a to je dôležité.

Vladimír Sklenka

